

**OŚRODEK
POMOCY
SPOŁECZNEJ!
W GÓRZE KALWARII**

SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE GÓRA KALWARIA ZA 2025 ROK

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art.179 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej / Dz. U z 2025 r. poz. 49 ze zm./, który zobowiązuje Burmistrza do złożenia Radzie Miejskiej rocznego sprawozdania z realizacji zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Góra Kalwaria, marzec 2026 r.

Spis treści

Wstęp	2
1.Opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny.....	3
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.....	3
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:	4
a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.....	4
b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	8
W 2025 roku na terenie Gminy Góra Kalwaria nie przeprowadzono szkoleń dla rodzin wspierających ani nie zawarto umów z tego typu rodzinami. Wynikało to z faktu, że na obszarze gminy nie zamieszkiwały rodziny spełniające kryteria rodzin wspierających.....	8
c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci	8
4. Finansowanie:	10
a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny	10
b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;	10
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;.....	10
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;.....	12
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.....	12
8. Plany i potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz „programu wspierania rodziny w Gminie Góra Kalwaria na lata 2025-2027” na rok 2026	13
Wnioski.....	15

Wstęp

W 2025 roku na terenie Gminy Góra Kalwaria realizowano zadania wynikające z Programu Wspierania Rodziny w Gminie Góra Kalwaria na lata 2025-2027, ukierunkowane na wzmacnianie funkcjonowania rodzin oraz zapewnienie dzieciom bezpiecznych i sprzyjających rozwojowi warunków wychowawczych.

Podstawę prawną podejmowanych działań stanowi ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obowiązująca od 1 stycznia 2012 r., której celem jest ochrona dobra dziecka oraz rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Ustawa akcentuje znaczenie środowiska rodzinnego, opartego na poczuciu bezpieczeństwa, miłości i zrozumienia, jako kluczowego dla harmonijnego rozwoju dziecka oraz jego przyszłej samodzielności życiowej. Jednocześnie podkreśla konieczność zapewnienia skutecznej pomocy rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez współdziałanie osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi oraz ich rodzicami.

Regulacje ustawowe porządkują system wsparcia dziecka i rodziny, określając zadania państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego w tym zakresie. System ten ukierunkowany jest przede wszystkim na wzmacnianie biologicznej rodziny dziecka, która doświadcza trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji na ograniczanie konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej, w tym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych. Jednocześnie pomoc obejmuje również rodziny sprawujące pieczę zastępczą nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy, obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności oraz organizowania systemu pieczy zastępczej, w zakresie określonym przepisami prawa, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Realizacja tych zadań odbywa się w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami, związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa obowiązki gminy w zakresie budowy oraz realizacji kompleksowego i spójnego systemu wsparcia dziecka i rodziny, w ramach którego do podstawowych zadań należą w szczególności:

1.Opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii opracował projekt Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027, który został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej Góry Kalwarii nr XX/245/2025 z dnia 24 września 2025 r.

2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

W 2025 roku realizacja zadań asystenta rodziny była wspierana poprzez systematyczne korzystanie z superwizji, w której uczestniczyli pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę. Forma ta stanowiła istotny element podnoszenia jakości pracy z rodzinami, umożliwiała stałe rozwijanie i utrwalanie kompetencji zawodowych, zapewniała wsparcie merytoryczne, a także sprzyjała analizie napotykanym trudności oraz wypracowywaniu adekwatnych i skutecznych rozwiązań w codziennej praktyce zawodowej.

Równolegle w 2025 roku pracownicy ci uczestniczyli w szeregu szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji zawodowych oraz doskonalenie umiejętności pracy z rodziną, w tym:

- „Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wieloaspektowe wzmacnianie kompetencji kadry w podmiotach pieczy instytucjonalnej (budowanie autorytetu wśród wychowanków, odkrywanie zdolności dzieci, rozwiązywanie konfliktów, czynniki chroniące przeciw wypaleniu zawodowemu)”
- „Plan pracy z rodziną w przypadku zaniedbań dziecka, zaburzeń więzi oraz przemocy”
- „Przeciwdziałanie przemocy domowej”
- „Radzenie sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym”
- Kompleksowy, dedykowany dla jednostek pomocy społecznej kurs sztucznej inteligencji (A.I.)”
- „KPA (KODEKS POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO)”

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Rolą asystenta rodziny jest kompleksowe towarzyszenie i wsparcie rodzin wychowujących dzieci, które są zagrożone wykluczeniem społecznym. Działania te ukierunkowane są m.in. na zmianę postrzegania przez członków rodziny własnych możliwości i sprawczości, wzmacnianie poczucia własnej wartości, budowanie wiary we własne siły, a także udzielanie pomocy w wykonywaniu podstawowych, codziennych czynności. Kluczowe znaczenie w pracy asystenta ma indywidualne podejście do każdej rodziny oraz jej specyficznych problemów, co sprzyja rozwijaniu kompetencji wszystkich jej członków – zarówno rodziców, jak i dzieci. Rodzina stanowi bowiem podstawowe środowisko wychowawcze, które powinno zapewniać dzieciom bezpieczeństwo emocjonalne, poczucie więzi oraz doświadczenia niezbędne do prawidłowego rozwoju. Zaburzenia w jej funkcjonowaniu, prowadzące do poważnych dysfunkcji, takich jak uzależnienia, przemoc, zaniedbania czy bezradność, mogą skutkować koniecznością objęcia dzieci pieczą zastępczą. Jednym z kluczowych narzędzi pracy w takich sytuacjach jest objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny.

W 2025 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii zatrudnionych było trzech asystentów rodziny. Dwóch z nich świadczyło pracę na podstawie umowy o pracę, w wymiarze pełnego etatu oraz 5/8 etatu, natomiast jedna osoba była zatrudniona w oparciu o umowę zlecenie.

Łączny koszt wynagrodzeń asystentów rodziny wraz z pochodnymi wyniósł 304 791,56 zł. Realizacja zadania była finansowana częściowo z dotacji celowej w wysokości 52 546,00 zł, przyznanej w ramach programu „Asystent rodziny na rok 2025”, oraz ze środków własnych Gminy Góra Kalwaria w kwocie 200 454,18 zł. W 2025 roku asystenci rodziny obejmowali wsparciem 45 rodzin z terenu gminy Góra Kalwaria, udzielając pomocy w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji rodzicielskich i opiekuńczych, organizacji i prowadzenia gospodarstwa domowego, a także radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi.

W funkcjonowaniu rodzin objętych wsparciem występował jeden lub kilka obszarów wymagających pracy, w szczególności:

- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców lub opiekunów;
- brak umiejętności opiekuńczo-wychowawczych;
- uzależnienia oraz współuzależnienia występujące w rodzinie;
- bezrobocie;
- choroby i niepełnosprawności członków rodziny;
- przemoc domowa.

W 2025 roku asystenci rodziny, we współpracy z pracownikami socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej, realizowali działania ukierunkowane na wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz promowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie sytuacji rodzinnej i środowiskowej oraz identyfikowanie przyczyn kryzysu w rodzinie, prowadzenie pracy z rodziną i opracowywanie planów pracy;
- udzielanie bieżącego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności;
- współpracę z instytucjami zaangażowanymi w funkcjonowanie danej rodziny;
- monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem, w tym prowadzenie wizyt w środowisku;
- pomoc w nawiązywaniu kontaktów z instytucjami działającymi na rzecz rodziny;
- prowadzenie rozmów indywidualnych z poszczególnymi członkami rodziny oraz spotkań z całą rodziną.

Łączny koszt zatrudnienia asystentów w latach 2023-2025 wynosił: 612 062.46 zł

2023 rok Asystent rodziny rozdział 85504 dla 39 rodzin w wysokości 144 089.04 zł

2024 rok Asystent rodziny rozdział 85504 dla 38 rodzin w wysokości 214 973.24 zł

2025 rok Asystent rodziny rozdział 85504 dla 45 rodzin w wysokości 253 000.18 zł

Z dniem 1 stycznia 2017 r. zaczęły obowiązywać przepisy ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W 2025 roku nie stwierdzono przypadków objęcia rodzin wsparciem w formie asystenta rodziny na podstawie art. 4 § 3 wskazanej ustawy, który dotyczy pomocy rodzinom wychowującym dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo z nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, powstałymi w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w trakcie

porodu. Okoliczności te, zgodnie z przepisami, potwierdzone są zaświadczeniem wydanym przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego posiadającego II stopień specjalizacji lub tytuł specjalisty w dziedzinie położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Jednocześnie Dział Świadczeń Społecznych realizował zadania związane z rozpatrywaniem wniosków o jednorazowe świadczenie pieniężne z tytułu urodzenia dziecka, u którego rozpoznano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałe w okresie prenatalnym lub podczas porodu. W 2025 roku wpłynął jeden wniosek o przyznanie tego świadczenia.

Wyplacone świadczenia w latach 2023-2025 obejmowały:

2023 rok	Za życiem	rozdział 85502 § 3110 dla 2 osób w wysokości	8 000,00 zł
2024 rok	Za życiem	rozdział 85502 § 3110 dla 3 osób w wysokości	12 000,00 zł
2025 rok	Za życiem	rozdział 85502 § 3110 dla 1 osoby w wysokości	4 000,00 zł

W trakcie realizacji Programu zdiagnozowana została potrzeba wsparcia rodziców z terenu gminy w zakresie podnoszenia kompetencji wychowawczych, edukacji prawnej i poradnictwa pedagogicznego. Efektem działań była organizacja w 2025 r. przez Ośrodek Pomocy Społecznej trzech edycji warsztatów umiejętności wychowawczych „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. Część pierwsza była dedykowana dla rodziców i dzieci w wieku 0-12 lat, część druga „Rodzeństwo bez rywalizacji”, część trzecia „Zrozumieć nastolatka”. Łącznie z tej formy warsztatów skorzystało 50 osób.

W 2025 roku Ośrodek, diagnozując potrzeby rodzin, zrealizował działania wspierające 15 rodziców dzieci neuroróżnorodnych. W ramach oferty wsparcia przeprowadzono 14-sesyjny trening „Porozumienie bez przemocy”, ukierunkowany na rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, budowanie relacji opartych na empatii oraz konstruktywne rozwiązywanie konfliktów. Dodatkowo zorganizowano warsztaty Treningu Zastępowania Agresji dla 30 dzieci, podczas których uczestnicy uczyli się bezpiecznego wyrażania złości, regulacji emocji oraz budowania pozytywnych, wspierających relacji.

W 2025 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii w oparciu o zapisy ustawy o pomocy społecznej skorzystało 310 rodzin z dziećmi, w tym 74 rodziny z dziećmi z terenów wiejskich.

- 58 rodzin ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym 24 rodzin niepełnych oraz 14 z rodzin wielodzietnych
- pozostałe powody udzielenia pomocy:

ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, uzależnienia, przemoc w rodzinie, doświadczenie sytuacji kryzysowej,

- Rodziny objęte były pomocą w formie gorącego posiłku w ramach Programu Oślonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028
- wypłacano świadczenia rodzinne, pielęgnacyjne, rodzicielskie, wychowawcze, zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, świadczeń „Za życiem”, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki mieszkaniowe, stypendia i zasiłki szkolne,
- OPS wydawał decyzje potwierdzające prawo do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej,
- osoby w rodzinach były kierowane do prac społecznie użytecznych, w ramach współpracy z PUP, w wymiarze 40 godzin miesięcznie,
- udzielana była pomoc w odrabianiu lekcji dla dzieci przez wolontariuszy,
- udzielane było wsparcie dla rodzin zagrożonych i doświadczających przemocy poprzez działania grup diagnostyczno-pomocowych.

W procesie udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych szczególnie istotną rolę odgrywało wsparcie o charakterze specjalistycznym, adresowane do osób wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu złożonych problemów osobistych, rodzinnych lub społecznych, niezależnie od poziomu osiągniętych dochodów. Działania te były ukierunkowane na poprawę jakości życia osób korzystających z pomocy, wspieranie ich rozwoju oraz wzmacnianie prawidłowego funkcjonowania w sferze indywidualnej, rodzinnej, społecznej i zawodowej. Istotą udzielanego wsparcia było stworzenie warunków umożliwiających odzyskanie bądź nabycie umiejętności samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, podejmowania właściwych decyzji oraz ich konsekwentnej realizacji, a także ograniczenie ryzyka ponownego wystąpienia sytuacji problemowych w przyszłości.

Z poradnictwa specjalistycznego, w tym w szczególności z pomocy psychologicznej, korzystali mieszkańcy Gminy Góra Kalwaria. W obszarze poradnictwa prawnego Gmina realizowała zadanie na podstawie porozumienia zawartego z Powiatem Piaseczyńskim, dotyczącego wykonywania zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na udzielaniu nieodpłatnej

pomocy prawnej. Z tej formy wsparcia korzystali mieszkańcy Gminy Góra Kalwaria. Porady prawne były udzielane przez radców prawnych od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 12:00 w nieodpłatnym punkcie pomocy prawnej zlokalizowanym w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii przy ul. rtm. W. Pileckiego 10. W 2025 roku udzielono łącznie 444 porady prawne.

Uzupełniając pracownicy socjalni, w godzinach funkcjonowania Ośrodka, świadczyli wsparcie osobom i rodzinom poprzez udzielanie informacji, wskazówek oraz pomocy w rozwiązywaniu bieżących spraw życiowych, tak aby osoby te mogły stopniowo uzyskać zdolność do samodzielnego przezwyciężania trudności stanowiących przyczynę ich niekorzystnej sytuacji życiowej. Praca z rodzinami była prowadzona zarówno przez asystentów rodziny, jak i pracowników socjalnych, zgodnie z Procedurą działań podejmowanych przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wprowadzoną Zarządzeniem Nr 8/2022/OPS Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii z dnia 18 maja 2022 r.

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających

W 2025 roku na terenie Gminy Góra Kalwaria nie przeprowadzono szkoleń dla rodzin wspierających ani nie zawarto umów z tego typu rodzinami. Wynikało to z faktu, że na obszarze gminy nie zamieszkiwały rodziny spełniające kryteria rodzin wspierających.

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci

W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii od lat funkcjonują placówki wsparcia dziennego w postaci Świetlic Środowiskowych. W 2025 roku z zajęć prowadzonych w świetlicach korzystało łącznie 60 dzieci - po 30 w Górze Kalwarii i w Czersku.

Głównym celem działalności świetlic jest wspieranie rodzin w opiece nad dziećmi i w procesie ich wychowania. Placówki zapewniają dzieciom pomoc w nauce, organizują różnorodne formy spędzania czasu wolnego, a także realizują działania opiekuńcze prowadzone przez wykwalifikowanych wychowawców. Świetlice finansowane przez samorząd mają na celu wspieranie dzieci i młodzieży, szczególnie pochodzących z rodzin w trudnej sytuacji życiowej, a także przeciwdziałanie skutkom nadużywania alkoholu i ograniczanie ryzyka uzależnień oraz niepożądanych zachowań społecznych wśród najmłodszych.

Pedagodzy zatrudnieni w świetlicach prowadzą zajęcia, które uczą dzieci i młodzież radzenia sobie z emocjami, frustracją i gniewem, eliminowania zachowań agresywnych oraz współpracy

w grupie. W programie znalazły się również działania profilaktyczne związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom. Dzięki wsparciu wolontariuszy dzieci mogły odrabiać zadania domowe, rozwijać zainteresowania i uczestniczyć w zajęciach edukacyjno-rozwojowych. Świetlice pełnią rolę przestrzeni integracji, nauki i zabawy, oferując dzieciom i ich rodzinom warunki sprzyjające wszechstronnemu rozwojowi edukacyjnemu, fizycznemu i psychospołecznemu, a przede wszystkim poczuciu bezpieczeństwa i pewności, że w razie potrzeby mogą liczyć na pomoc.

Organizacja zajęć w świetlicach opierała się na starannie przygotowywanych miesięcznych planach pracy, dzięki czemu wychowawcy przez cały rok dbali o atrakcyjne i zróżnicowane formy spędzania czasu wolnego. Podopieczni mogli w ten sposób zdobywać nowe umiejętności, utrwaląc te już posiadane, a także korzystać z pomocy dydaktycznej wychowawców w zakresie kompensacji braków w nauce, nadrobienia zaległości oraz utrwalania materiału. Wychowankowie rozwijali koncentrację i spostrzegawczość poprzez gry i zabawy dydaktyczne, rozgrywki umysłowe, zagadki, łamigłówki, quizy i gry stolikowe.

Duży nacisk kładziono na zajęcia profilaktyczne, szczególnie w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz kształtowania umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Regularnie realizowano programy profilaktyczne obejmujące zagrożenia w internecie, naukę tolerancji, poszanowania innych, asertywność oraz eliminowanie przejawów agresji. Szczególną uwagę poświęcono zachowaniom agresywnym, zarówno fizycznym, jak i słownym, oraz łamaniu podstawowych zasad życia w grupie.

Dodatkowo, dla wychowanków zorganizowano warsztaty profilaktyczne pt. UNPLUGGED, rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Uzupełnieniem zajęć były wycieczki edukacyjno-rozrywkowe, w tym wyjścia do zoo, a 22 dzieci skorzystały z wyjazdów na kolonie letnie, co umożliwiło im rozwój w nowych warunkach społecznych i rekreacyjnych. Świetlice stanowiły tym samym nie tylko miejsce nauki i zabawy, lecz także istotny element profilaktyki i wsparcia psychospołecznego dzieci.

Świetlice środowiskowe, działające od lat w strukturach OPS, stanowią istotne wsparcie dla dzieci i ich rodzin, umożliwiając stały kontakt z wychowawcami i pedagogami, zapewniając wsparcie dydaktyczne i psychologiczne, integrując środowisko lokalne oraz aktywnie wspierają rodziny w radzeniu sobie z trudnościami wychowawczymi i społecznymi.

4. Finansowanie:

a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny

W 2025 roku asystenci zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii na podstawie umowy o pracę uczestniczyli w szeregu szkoleń mających na celu podniesienie ich kwalifikacji zawodowych:

- „Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wieloaspektowe wzmacnianie kompetencji kadry w podmiotach pieczy instytucjonalnej (budowanie autorytetu wśród wychowanków, odkrywanie zdolności dzieci, rozwiązywanie konfliktów, czynniki chroniące przeciw wypaleniu zawodowemu)” nieodpłatne realizowane przez MCPS,
- „Plan pracy z rodziną w przypadku zaniedbań dziecka, zaburzeń więzi oraz przemocy”,
- „Przeciwdziałanie przemocy domowej” nieodpłatne realizowane przez MCPS,
- „Radzenie sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym”,
- „Superwizja”.
- „Kompleksowy, dedykowany dla jednostek pomocy społecznej kurs sztucznej inteligencji (A.I.)”
- „KPA (KODEKS POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO)”

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające:

Gmina Góra Kalwaria w 2025 roku nie poniosła kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające.

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym:

W 2025 roku Gmina Góra Kalwaria realizowała obowiązek współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej, wynikający z art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z przepisami, gmina, w której dziecko mieszkało przed pierwszym umieszczeniem w pieczy zastępczej, wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu. Obowiązek ten dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej od 1 stycznia 2012 r. i obejmuje zarówno rodzinną pieczę zastępczą, w tym rodzinne domy dziecka, jak i instytucjonalne placówki opiekuńczo-wychowawcze.

W przypadku dzieci przebywających w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka udział gminy w kosztach rośnie wraz z czasem pobytu: w pierwszym roku wynosi 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku - 30%, a w trzecim - 50%. Podobne zasady stosowane są wobec dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych. Wysokość udziału gminy w kosztach obliczana jest na podstawie średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w danej placówce oraz kosztów bieżącego funkcjonowania instytucji.

W roku 2025 Gmina Góra Kalwaria współfinansowała pobyt łącznie 74 dzieci w pieczy zastępczej. Na utrzymanie 44 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej przeznaczono 440 800,03 zł, natomiast koszty pobytu 30 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej wyniosły 934 726,33 zł. Łączny koszt współfinansowania pieczy zastępczej przez gminę w 2025 roku wyniósł 1 375 526,36 zł.

Tak zorganizowane wsparcie pozwala na zapewnienie dzieciom odpowiednich warunków rozwoju, bezpieczeństwa i opieki, zarówno w środowisku rodzinnym zastępczym, jak i w instytucjach opiekuńczo-wychowawczych, przy jednoczesnym systematycznym współfinansowaniu kosztów ich utrzymania przez gminę, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Koszty ponoszone przez gminę w ramach pieczy zastępczej:

2023 rok Rodziny zastępcze rozdział 85508 § 4330	807 539,23 zł
rodzinna piecza zastępcza dla 41 dzieci w wysokości	203 433,35 zł
instytucjonalna piecza zastępcza dla 32 dzieci w wysokości	604 105,88zł
2024 rok Rodziny zastępcze rozdział 85508 § 4330	970 976,23 zł
rodzinna piecza zastępcza dla 50 dzieci w wysokości	293 816,54 zł
instytucjonalna piecza zastępcza dla 36 dzieci w wysokości	677 159,69 zł
2025 rok Rodziny zastępcze rozdział 85508 § 4330	1 375 526,36 zł
rodzinna piecza zastępcza dla 44 dzieci w wysokości	440 800,03 zł
instytucjonalna piecza zastępcza dla 30 dzieci w wysokości	934 726,33 zł

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

a) sprawozdanie rzeczowo - finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; za okres od 01.01.2025 do 30.06.2025 oraz 01.07.2025- do 31.12.2025 r., które zostały przekazane w Centralnej Aplikacji Statystycznej do Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W 2025 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii prowadził systematyczny monitoring sytuacji dzieci pochodzących z rodzin zagrożonych kryzysem lub mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W działania te aktywnie angażowali się pracownicy socjalni we współpracy z asystentem rodziny. W ramach podejmowanych działań Ośrodek utrzymywał stały kontakt i współpracę z różnymi instytucjami, w tym z Komisarzatem Policji w Górze Kalwarii, kuratorami zawodowymi i społecznymi Sądu Rejonowego w Piasecznie, Prokuraturą w Piasecznie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie, a także z pedagogami placówek oświatowych działających zarówno w gminie, jak i w powiecie. Współpraca obejmowała również szkoły, w których uczęszczały dzieci z gminy Góra Kalwaria zarówno te dojeżdżające, jak i przebywające w internatach.

W sytuacjach, gdy pojawiało się podejrzenie, że dziecko wychowuje się w rodzinie zagrożonej kryzysem, następowała wymiana informacji między instytucjami. Na tej podstawie dokonywana była szczegółowa analiza sytuacji rodziny. W przypadku stwierdzenia potrzeby wsparcia, rodzina była natychmiast objęta pomocą asystenta rodziny lub pracownika socjalnego, który podejmował działania dostosowane do jej indywidualnych potrzeb.

8. Plany i potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz „programu wspierania rodziny w Gminie Góra Kalwaria na lata 2025-2027” na rok 2026

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w zakresie działań wspierających funkcjonowanie rodzin oraz zapewnienia właściwej opieki nad dziećmi, w Gminie Góra Kalwaria w dalszym ciągu wskazuje się następujące potrzeby:

1. Kontynuacja zadania związanego z wsparciem rodzin przeżywających trudności wychowawcze poprzez działania asystenta rodziny, kluczowym elementem pozostaje zapewnienie ciągłości zatrudnienia co najmniej trzech asystentów rodziny, którzy systematycznie realizują zadania polegające na kompleksowej pomocy rodzinom w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprawy kompetencji rodzicielskich, wsparcia w sytuacjach kryzysowych oraz aktywizacji społecznej i samodzielności rodzin.
2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych specjalistów zajmujących się pracą z rodziną, funkcjonujących w instytucjach i organizacjach na terenie gminy Góra Kalwaria. W ramach tych działań przewiduje się organizowanie szkoleń, warsztatów i superwizji indywidualnej oraz grupowej dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny. Celem jest rozwój kompetencji zawodowych, zapewnienie wysokiej jakości świadczonych usług, wsparcie merytoryczne w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, a także doskonalenie umiejętności pracy interdyscyplinarnej.
3. Zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci z terenu gminy w systemie pieczy zastępczej zarówno w rodzinach zastępczych, jak i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, co umożliwi dzieciom stabilne i bezpieczne warunki rozwojowe oraz wsparcie w sytuacjach, gdy rodzina biologiczna nie jest w stanie samodzielnie zapewnić im odpowiedniej opieki.
4. Kontynuacja prowadzenia Placówek Wsparcia Dziennego, w tym Świetlic Środowiskowych, placówki te służą dzieciom i młodzieży w zakresie edukacji, rozwijania zainteresowań, spędzania czasu wolnego w sposób bezpieczny i wartościowy, a także w zakresie wsparcia rodzin w pełnieniu funkcji wychowawczej. Świetlice stanowią również środowisko umożliwiające realizację działań profilaktycznych i psychoedukacyjnych, przeciwdziałając negatywnym skutkom deficytów wychowawczych w rodzinach.
5. Kontynuacja poradnictwa dla rodziców dzieci sprawiających problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym poprzez organizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych,

które mają na celu wzmocnienie kompetencji rodziców, poprawę jakości funkcjonowania rodzin, wspieranie pozytywnych więzi emocjonalnych w rodzinie oraz udzielanie praktycznych wskazówek w zakresie opieki i wychowania dzieci.

6. Poszerzenie oferty Poradnictwa Specjalistycznego o nowe formy wsparcia, obejmujące:

- Psychoterapię rodzinną i małżeńską realizowaną na terenie gminy lub w miejscu zamieszkania rodziny, w tym terapię systemową i środowiskową, ukierunkowaną na wspólne rozwiązywanie problemów rodzinnych, poprawę komunikacji i relacji między członkami rodziny, w tym dziećmi i rodzicami.
- Mediację rodzinną w sytuacjach konfliktowych, mającą na celu wypracowanie kompromisowych rozwiązań oraz poprawę funkcjonowania rodziny w warunkach spornych, w szczególności przy separacjach, rozwodach lub sporach wychowawczych.
- Utworzenie grup wsparcia dla rodziców oraz opiekunów dzieci, umożliwiających wymianę doświadczeń, wsparcie emocjonalne, dzielenie się strategiami radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi oraz przeciwdziałanie izolacji społecznej rodziny.
- Zajęcia psychoedukacyjne i warsztatowe dla dzieci, obejmujące programy TUS (Trening Umiejętności Społecznych) oraz TZA (Trening Zastępowania Agresji), które mają na celu rozwijanie kompetencji społecznych, emocjonalnych i interpersonalnych dzieci, naukę radzenia sobie z emocjami, kontrolę zachowań impulsywnych, a także profilaktykę problemów wychowawczych i ryzykownych zachowań w grupie rówieśniczej.

Realizacja powyższych działań ma na celu kompleksowe wsparcie rodzin w funkcjonowaniu opiekuńczo-wychowawczym, poprawę jakości życia dzieci oraz rozwój kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów, przyczyniając się do ograniczenia ryzyka zagrożeń społecznych i problemów rozwojowych dzieci w gminie Góra Kalwaria.

Wnioski

Na podstawie danych za 2025 rok można stwierdzić, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii skutecznie realizował zadania wynikające z Programu Wspierania Rodziny na lata 2025–2027, koncentrując się na wzmacnianiu funkcjonowania rodzin oraz zapewnieniu dzieciom bezpiecznych i sprzyjających rozwojowi warunków wychowawczych. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz wsparcie asystentów rodziny umożliwiło szybkie reagowanie w przypadkach wymagających interwencji, a kompleksowa pomoc obejmująca poprawę kompetencji wychowawczych, wsparcie w sytuacjach kryzysowych, aktywizację społeczną oraz pomoc dzieciom w nauce i rozwijaniu zainteresowań przyczyniła się do wzmacniania rodzin objętych wsparciem.

Stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych asystentów rodziny, w tym poprzez superwizje oraz uczestnictwo w szkoleniach specjalistycznych, zapewniało wysoki poziom jakości pracy i skuteczność podejmowanych działań. Świetlice środowiskowe, działające od lat w strukturach OPS, odegrały istotną rolę w wsparciu dzieci w nauce, rozwoju psychospołecznym i integracji, a także w profilaktyce zachowań ryzykownych i uzależnień, stanowiąc przyjazną przestrzeń do nauki, zabawy i rozwijania kompetencji społecznych.

W 2025 roku gmina efektywnie realizowała obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej, zapewniając dzieciom stabilne i bezpieczne warunki zarówno w rodzinach zastępczych, jak i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Wysokość wydatków gminy na ten cel wykazała wzrost w stosunku do lat poprzednich, co świadczy o intensyfikacji działań w obszarze wsparcia dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej.

Działania wspierające rodziców i dzieci, w tym organizacja warsztatów umiejętności wychowawczych, treningów dla dzieci i rodziców, a także poradnictwa psychologicznego i prawnego, przyczyniły się do podniesienia kompetencji wychowawczych, poprawy jakości życia rodzin i wzmacniania pozytywnych więzi emocjonalnych. Brak rodzin wspierających na terenie gminy w 2025 roku wskazuje na potrzebę dalszej analizy i ewentualnego wspierania rozwoju tego typu rodzin w przyszłości.

Efektywna współpraca Ośrodka z instytucjami zewnętrznymi, w tym Policją, sądami, prokuraturą, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz szkołami i pedagogami, umożliwiała szybką wymianę informacji, dokładną diagnozę sytuacji rodzinnej oraz natychmiastowe udzielanie odpowiedniego wsparcia.

Doświadczenia z 2025 roku wskazują na konieczność kontynuowania zatrudnienia asystentów rodziny, dalszego podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników OPS, utrzymania i rozwoju placówek wsparcia dziennego, poszerzenia form poradnictwa specjalistycznego i terapeutycznego, a także zapewnienia stabilnego finansowania pieczy zastępczej. Realizacja tych działań w kolejnych latach pozwoli na utrzymanie spójnego systemu wsparcia rodzin, skuteczne reagowanie na potrzeby dzieci i rodziców oraz ograniczenie ryzyka występowania sytuacji kryzysowych i zagrożeń społecznych w Gminie Góra Kalwaria.

Jednocześnie należy zauważyć, że z roku na rok wzrasta liczba osób zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny na podstawie postanowienia sądu, co wskazuje na rosnącą skalę potrzeb w zakresie wsparcia rodzin przeżywających trudności.

Realizacja Programu potwierdziła, jak istotne jest zintegrowane podejście do pracy z rodziną, łączące różnorodne formy pomocy psychologiczną, prawną i socjalną w celu skutecznego wspierania rodzin oraz zapewnienia dzieciom bezpiecznych warunków do życia i rozwoju.

